

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali oja prostor)
za enkrat po 23 v
za dva in večkrat . . . 15.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:
Enostolpna petstvarsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenoma ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 189.

Odbili laški napadi proti novim postojankam na Rombonu in Mrzlem vrhu. — Naši letalci metali bombe v Valono. — Nov nemški uspeh pri Verdunu. 2500 Francozov u etih. — Nemci zopet odbili ruske napade.

Nova Galicija.

Največ je trpela v vojni Galicija. Rusi pa so sedaj pregnani iz dežele. Radi podobnih razmer ob Soči, čeprav v manjšem obsegu, a nič manj resnih in nam pri srcu, je tudi za nas važno vprašanje, kako neki mislijo v Galiciji zgraditi in popraviti porušene vasi in mesta, obnoviti tovarne in obrtne delavnice in popraviti polja in gozdove.

Galicija ima 82 okrajev; v okolici Krakova leži 8 okrajev, katerim je vojna prizanesla; od ostalih 74 okrajev je vojna škoda dosedaj popisana v 59 okrajih in v teh okrajih so našli poškodovanih stanovanj in gospodarskih poslopij 177.000; tudi pri javnih poslopijih, kjer škoda še ni ugotovljena, bo gotovo znatna. Značilno je, da so velika mesta razmeroma malo trpela, v začetku tudi niso trpeli kmečki domovi, v kolikor niso ležali v ognjeni črti, toda, ko so se Rusi umikali, so občutno trpele tudi vasi in mala mesta. Pač pa so ves čas trpela veleposestva. Za teh 59 okrajev bo treba približno 2 milijardi za nove zgradbe in popravila.

Dosedaj je bilo treba za 58.000 družin zgraditi streho za silo. Kakor so se Rusi umikali, tako so silili begunci domov, državni in deželni inženirji pa so popisovali škodo. Marca meseca lanskega leta se je ustanovil »Gališki vojnokreditni zavod« z osnovnim kapitalom 25 milijonov kron. Banka daje kredite za stavbe, za obnovo porušeni obratov in podobne namene. Oblasti so ustanovile posebne posvetovalnice, ki dajejo ljudstvu vse razne nasvete glede denarja in zidanja. Kakor upajo, bodo dosedanj zakon o razlastitvi in komasaciji zemljišč pri tej akciji primerni in prišli do boljše veljave, pač pa bo treba predugačiti stavebeni red.

Vlada je sedaj pri gališkem namestništvu ustanovila posebno »deželno centralo za gospodarsko obnovo Galicije.« Deli se v tri oddelke: 1. zgradba porušeni mest, vasi, cest, vodovodov itd. 2. Obnovev polja in gozdov, retabilitiranje obrti, industrije in trgovine. 3. Stavbni oddelek. Centrala ima tudi vrhovno vodstvo v vseh posameznih vprašanjih. Po vseh okrajih ali za več okrajev skupaj so ustanovili okrajne ekspoziture, ki se pečajo z zgradbo porušeni krajev. Obnovitelji polja in gozdov, obrti, trgovine in industrije pa imajo v rokah okrajni glavarji, katerim stoje ob strani kot pomožni organi razni strokovnjaki.

Potrebno uradništvo bo dala država in dežela, nastavi pa bodo tudi strokovno izobražene zasebnike.

Centrali stoji na strani tudi poseben prisedniški svet, v katerem je 6 zastopnikov deželnega odbora, 18 članov pa imenuje cesarski namestnik. Ta prisedniški svet ima tudi stalne strokovnjaške svetovale. Tudi po posameznih okrajih se ustanovijo taki sveti.

Kakor se vidi, je vzela vse delo v svoje roke vlada. Razne strokovne organizacije stavebnikov, umetnikov, inženirjev, trgovcev in obrtnikov pa so vladi za to akcijo stavili razne nasvete oziroma zahteve: 1. domači gališki krogi teh obsežnih del ne bodo mogli sami in brez hib izvršiti, zato je treba pritegniti vse tehnične, inženirske in obrtne kroge cele države, kar je iz umetniškega, gospodarskega in zdravstvenega stališča neobhodno potrebno; 2. deželi je treba ohraniti njen poseben značaj, da bo odgovarjal dosedanjim posebnostim raznih narodnosti (varstvo domačije). Vlada je obljubila sklicati posebno anketo.

Kdo pa bo dal denarna sredstva? Država. Katera? Ali avstroogrška monarhija, tedaj Avstrija in Ogrska? Vprašanje še ni prišlo na razgovor. Značilno pa je, da Ogrska na tihem hitro gradi porušene vasi.

Nov občni državljanski zakonik.

Reforma zasebnega prava.

Naš občni državljanski zakonik je star nad sto let. Med vojno je vlada že izdala dve delni noveli; s cesarsko naredbo z dne 19. marca, d. ž. št. 69 pa je vlada izdala še tretjo novelo. Držala se je načrta gosposke zbornice, marsikaj pa predugačila. Svojo naredbo utemeljuje vlada tako, da je s prvima dvema naredbama upoštevala samo najnujnejše slučaje, za katere je vojna zahtevala novih pravnih določil. Dolgotrajna vojna pa je spravila v ospredje tudi take zadeve, katerih ureditev je vlada mislila odložiti do konca vojne. Nove odredbe se nanašajo na vse dele zasebnega prava. Najvažnejše reforme so sledeče:

V osebnem pravu smo dosedaj imeli občutno vrzel, ker ime ni imelo pravnega varstva. Nove določbe o zmoglosti mladotnih, da se zavežejo, hoče razjasniti važno vprašanje, ali se more izven oskrbe starišev stoječ otrok samostojno s pogodbo zavezati za službo. Natančno je tudi določena starostna doba za odgovornost mladotnih iz prepovedanih dejanj. Na novo je tudi urejeno vprašanje izpodbijanja zakonskega rojstva. Dosedaj sporno vprašanje, ali ima razun zakonskega moža in njegovih dedičev še kdo drugi pravico, izpodbijati zakonsko rojstvo od soproge rojenega otroka, je sedaj rešeno tako, da jo ima tudi v gotovih slučajih otrok sam še do enega leta po doseženju polnoletnosti, če v to dovoli, še živeča mati.

V stvarno pravnih določilih imamo nova važna določila o pridržani lastnini na strojih, kar bo zelo važno za industrijo in kredit. Nove določbe o pravu sosesčine in prepovedi obremenovanja in prodajanja, kar vse reši dosedaj zelo sporna in za gospodarstvo važna vprašanja.

V vojnem ozemlju je vojna uničila mnogo zemljiških knjig, zato določa cesarska naredba, da se da na nevknjiženih zemljiščih in stavbah lastnino pridobiti tako, da se pridobitno listino shrani pri sodniji. Pri sodniji se bodo na ta način zbirale vse listine o lastnini, zastavni in drugih stvarnih pravicah in tako bo mogoče skrbeti za javnost pravnih dogodkov na zemljiščih, dokler se ne napravi novih zemljiških knjig.

Nadaljna določila urejujejo, kakšen vpliv ima delitev zemljišč na služnostne pravice in druga bremena, o razpolaganju lastnika z ugaslimi hipotekami in dovolitvami prednostnega reda. Na novo je urejena retencijska pravica, katere dosedaj nismo imeli.

V dednem pravu sta že prejšnji noveli prinesli najvažnejše določbe o zakonskem pravu dedovanja zakonskih in nezakonskih otrok in sorodnikov. Nove so sedaj določbe o dedni odpovedi, o obliki nelastnoročnega testamenta, o dokazu vsebine uničenih testamentov, kar je zelo važno v sled vojne, dalje o podedovanju fidejkomisarične substitucije, o nevrednosti dediča, o upoštevanju daritev pri preračunanju dolžnostnega dediča in o sredstvih zavarovanja upnikov dediča.

V pogodbenem pravu kažejo reforme velike izpremembe, katere so nastale v zadnjem stoletju v gospodarskem življenju. Dosedanja zakonska določila so bila prirojena za čisto druge gospodarske razmere.

Dosedanja splošna načela o pogodbah in pravnih poslih so ostala, v kolikor so se izkazala, prišla pa so zraven nova določila. Naredba zamaši marsikatero vrzel pri pogodbah v korist tretjim osebam in glede izpolnitve pogodb. Na novo urejena so določila o živinskih napakah; določila o sprejemu gostov upoštevajo tujski promet. Sedanjim prometnim razmeram hočejo ustreči tudi določbe o prodaji s pridržkom zopetnega kupa in kupčije za poskušajo. Dosedanje določbe o najemnin-

ski pogodbi so predelane v interesu stanovanjskih najemnikov.

Dosedanja »mezna pogodba« je čisto na novo urejena in ločena v »službeno pogodbo« in »delovno pogodbo«. Službena pogodba upošteva upravičene potrebe delodajalcev in socialne zahteve današnje dobe. Reforma tedaj sledi smeri posebnih zakonov (obrtni red 1885, zakon o stavbinških delavcih 1892, zakon za trgovske pomočnike 1910 itd.). Urejen je čas izplačila zaslužka; vsled kratke bolezni ali druge kratke ovire delojemalec n izgubi pravice do odškodnine, če je službena doba trajala že 14 dni; če se sprejet v domačo skupnost delodajalca, mu gre tudi preskrba, zdravnik in zdravila za nekaj časa. Gospodar mora delo tako urediti in glede delovnega prostora in orodja poskrbeti, da se življenje in zdravje delojemalca kolikor mogoče varuje; pri poslih, ki so sprejeti v družino, pa se je treba ozirati pri stanovanju in spalnicah, preskrbi in razdelitvi časa na zdravje, pravost in vero delojemalca. Za odpoved so uvedeni zakoniti najkrajši odpovedni roki, navadno 14 dni, izjemoma štiri tedne; obširno je povedano, kaj se sme zahtevati pri predčasni odpustitvi ali izstopu in pravica do izpričevala. Nove določbe o službeni pogodbi so večinoma take, da jih v pogodbi ni mogoče predugačiti.

Odškodninsko pravo je v številnih posameznih vprašanjih urejeno tako, da odgovarja socialnemu čustvu današnjega časa. Posebno opozarjamo na odgovornost za namenoma povzročeno škodo, ki nasprotuje dobrim običajem, na jamstvo pristiki in na odgovornost za pomočnika ali pomožno osebo. Če se poruši slaba stavba, tedaj se smatra posestnika, če napravi škodo žival, tedaj se smatra imejitelja živine za odgovornega, če se ne dokaže nasprotnega. Pri usmrtni se mora škoda povrniti vsem osebam, ki imajo pravico do vzdrževanja (ne samo ženi in otrokom usmrčenega). Ostrejšje bo odgovoren, kdor bo zapeljal žensko. Nove so določbe o škodi, ki jo povzroči slaba govorica, ki spravi v nevarnost kredit, pridobitek ali napredovanje.

Nove določbe o plačilu, nakazilu in prevzetju dolga odstranijo marsikako nejasnost in vrzel. Posebno je treba omenjati, da kdor prevzame kako premoženje ali podjetje, prevzame tudi dolgeve, v kolikor je vedel ali moral vedeti zanje, do višine, ki ne presega vrednosti premoženja ali podjetja. Te določbe ni mogoče predugačiti.

Odedelek o zastaranju in zakonitih rokih skrajša predvsem 30letno redno zastaranje na tri leta skoro za vse posle vsakdanjega življenja, posebno za vse dajatve v poslovnih (trgovskih in obrtnih) obratih, za najemnine in zaslužek poslov. Pri obstoječih terjatvah se krajše zastaranje prične že s 1. aprilom 1916.

Kdaj stopijo te nove določbe v veljavo? Večinoma šele 1. januarja 1917; določbe o skrajšanem zastaranju 1. aprila 1916, o pridobitvi stvarnih pravic na nevknjiženih nepremičninah in stavbah pa 15. aprila 1916.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. marca. (Kor. ur.) Uradno: Položaj se splošno ni izpremenil.

Odbili smo sovražne napade na po naših pridobljenih postojankah na Rombonu in na Mrzlem vrhu. Na Rombonu smo ujeli zopet 81 Italijanov.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

18. marca. V gorah živahno streljanje s topovi.

Naše topništvo je razkropilo sovražne čete na pohodu v smeri proti Landru (zgor-

nji del doline Rienz) in je ponovilo obstreljevanje kolodvora Toblach, kjer je povzročilo vidno škodo in nekaj požarov.

Sovražno topništvo je posebno trdovratno obstreljevalo naše postojanke na višinah Sveta Marija in v tolminskem ozemlju.

Na ostali bojni črti so se nadaljevala podjetja naših oddelkov podpiranih po topništvu. Sovražnik je posebno pazil in se je bogato posluževal bomb in raket.

Sovražni letalci so metali zažigalne bombe blizu izliva Zdobe, škode niso povzročili.

Na fronti pri Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Pondeljek, 20. marca.

Nekaj skrivnostnega je na fronti pri Gorici. Oficijska in neoficijska poročila so poročala o peti laški ofenzivi. In res je še pred dnevi pokalo in grmelo krog Gorice kot da bi se vzbudilo peklo. Italica fides — Graeca fides. Italijanom ni za verjeti, tudi če še tako hudo dokazujejo, da mislijo na ofenzivo. A vendar ni na posameznih mestih silovitost njihovega navala nič zaostajala za najmočnejšimi sunki tretje in četrte ofenzive. Italijani so obsipali vse zaledje goriškega območja z najlutejšim zapiralnim ognjem. Granate so priletele v torek, dne 14. t. m. do Volče drage. Z največjo besnostjo so Italijani naskočili območje pri Gorici v smeri proti železniškemu mostu južne železnice. In kakih trideset Lahov se je že pripilazilo na most sam, toda niso se več vrnili nazaj, objela jih je majka smrt in Soča jim je šumela pogrebno pesem.

V soboto in včeraj, v nedeljo, na fronti trajna tišina. Le danes se je proti jutru na dobrdovski planoti in pri hribu Sv. Mihaela nekaj vzbudilo in pričelo gibati. Toda strelji so kmalu potihnili in na bojišču vlada zopet mir.

V kraljestvu snega in plazov.

Čudne stvari doživljajo vojaki v vojni, prečudne pa posebno oni, ki jih je povelje postavilo na stražo v kraljestvu snega in plazov — na visokih gorah. Neredko se tu pripeti, da sneg stanišča popolnoma zamete, in da bi ljudem ne postalo dolgčas, pa buče plazovi. Tako se je godilo tudi oddelku treh mož s četovodjem Edvardom Rošom na čelu, katerih postojanka je bila na robu visoke gore. Sneg jih je popolnoma zapadel in nihče ni mogel do njih s hrano. Šele 5. marca se je posrečilo patrolji na smučeh pod vodstvom Ljubljana četovodje Gabrijela Hauptmana priti do njih. Bil je prvi čas, kajti hrana jim je bila že pred nekaj dnevami pošila; tolažilo so si želeli le še s čajem, ki so si ga kuhali iz snega. Pripovedovali so, kako se jim je godilo. Ko so videli, da so popolnoma zameteni, je četovodja Roš zlezal na podstrešje barake, odtrgal deske iz strehe in zlezal ven — v sneg. Za njim je prišel po isti poti na božji dan še en tovariš, da bi oprostila vhod v barako. Tedaj zabučil in silen plaz drvi proti njima. Roš ima še toliko moči, da skoči za barako in potegne za seboj tudi tovariša. Tako sta si rešila življenje. A sneg je bilo treba odmetavati znova. Ni bilo baš prijetno življenje, ki so ga živeli poslej — takorekoč živi pokopani; a obupavali niso in 5. marca jim je res prišla pomoč.

Bela smrt v laški armadi in laška ofenziva.

Po naročilu laškega vojnega vodstva večji italijanski časniki na dolgo in široko opisujejo boje, ki jih morajo že nad tri tedne italijanski vojaki prenašati proti beli smrti, zimi. Zakaj se vrši in zakaj prav v tem trenutku, ni težko uganiti.

Na nad 600 km dolgi fronti leži ta bela strahota, ki pustoši, odreže, prese-
neti, napade, zasleduje, potegne za seboj in ugrablja ujetnike. Poročila, ki prihajajo od posameznih povelstev v glavni stan

in poročajo o lavinah in viharjih, zvane kot ena edina bitka. Nenadni plazovi pokopljajo patrulje, barake, izginjajo, podsute od belih mas, ki so v mnogih slučajih podobne pogrezojočim se goram. Preskrbovalne karavane se izgubljajo v snežnih metežih in tavajo po cele dneve okoli. Na vse strani odhajajo pomožne čete, pa pogosto so tudi te zadržane in se vračajo brez poguma.

In kjer ni snega, ob spodnji Soči, tam je povodenj. Divji valovi napolnjujejo preje suhe jarke. Ceste so neporabne in podobne blatnim jezerom.

Brezštevilni plazovi, piše »Secolo«, so uničili naše barake. Mnogi so nam zadali nemale izgube, posebno v Cadore in na Koroškem. Sovražna artiljerija nekaj dni sem to celo izrablja in skuša s strelji povzročiti plazove, ki nam napravijo večjo škodo, kot krogle same. Nekaj zveznih potov sploh ni več, ker jih pokriva do 8 m debel sneg.

Na Sabotinu se naše posadke tišče ob skale, da jih ne odnese veter, ki je enak zračnemu pritisku krogle srednjega kalibra. Na celi soški ravnini, kjer že 14 dni dežuje, so se izpremenile ceste v blatna jezera in proti morju je ozemlje poplavljen. V jarkih pri Podgori in Sv. Mihaelu, na višinah pri Vermeljani in Ronkih stoje vojaki do kolen v vodi.

Iz teh stavkov se jasno vidi, zakaj so bila sestavljena laška poročila o strahotih alpske zime. Pa vsi poizkusi, da bi preprečili nesrečo, so se izjalovili. Začetek ofenzive dokazuje, da so tudi topot zopet zmagali »politični motivi nad vojaškim položajem«.

Strah Lahov pred letalci.

Lugano. Milanski prefekt je prepoval radi nevarnosti zračnih napadov nameravan izpred v proslavo milanskih dni 1848 l.

Italija proti trgovinski zaprtosti Nemčije.

Lugano, 20. marca. (Kor. ur.) Z ozidrom na nameravano gospodarsko konferenco četverospornazuma, s katero hoče Angleška ostale zavezničke prisiliti, da po vojni ne sklenejo trgovske pogodbe z Nemčijo, pravi »L' Italia«, da se Italija more le s skrajno previdnostjo lotiti razprave o tem vprašanju, ker bi uresničenje te misli deželi znalo prinesiti občutno gospodarsko škodo. Že danes se oglašja potreba, da zopet dobe blago, katero so prej uvažali po nizki ceni. Zakaj naj bi Italija potrebno blago dražje plačevala, da ustreže angleškim in francoskim željam. Dokler Angleška in Francoska svojega blaga ne moreta prodajati po isti ceni kakor Nemčija in to bo najbrže težko, je tak razgovor čisto brez koristi.

× × ×

Jugozapadno bojišče pred 300 leti.

Sedanja vojna z Italijo se odigrava rečinoma na istem bojišču kakor dveletna vojna z Benečijo pred 300 leti (1615—1617). Kakor znano, so Benečani že tedaj hlepeli po neomejenem gospodstvu na Jadranskem morju ter so o prvi priliki z orožjem napadli Avstrijo. Poizkušali so najprej odkupnim potom izsiliti odstop Gorice, Trsta in Istre ter pomakniti meje do Soče, ko jim je to izpodletelo, so začeli s sovražnostmi. Zasedli so Kormin, Ogled in domalega celo avstrijsko Furlanijo izvzemši Gradiško, toda pravi boji so se pa vršili na valovitih gričastih pogorjih vzhodno in zapadno spodnjosoškega ozemlja, to je v Brdih in na razrastkih Krasa. Gorico je branil Frankopan s Trstata, Gradiško Frankol. Trauttmansdorff je utrdil Podgoro in Zdravščino, kjer je zgradil utrdbo »Sv. Trojica« in »Zvezda«. Ravnotako so se zgradile utrdbe nad Zagrajem in Rubijami, med katerimi je bila najvažnejša »Pazi se«. Benečani so prodirali od Kormina čez Steverjan in Sv. Martin ter razdrli soški most pri Gorici; Trauttmansdorff ga je dal zopet popraviti in ko je pregnal sovražnika je zgradil nad Pevmo predmostje. Tu je bil ranjen sovražni poveljnik Giustini-ani, ki je naslednji dan v Ločniku rani podlegel. Suneč Benečanov iz Čedada preko Robiča na Kobarid, ki so ga izvedli v nameri, da bi ob Soči prodrli na Tolminsko, se je izjalovil ob odporu Avstrijcev in vremenskih nepravilnostih, tako da se je moral sovražnik umakniti, ne da bi bil kaj opravljen. Pri drugem poizkusu je sovražnik sicer dospel do pred Tolmina, a je bil tu s krepkim sodelovanjem domačega prebivalstva potolčen ter se je moral umakniti nazaj v Kobarid. Najlutejše so se bojevali za gozd nad Rubijami, dokler se končno ni posrečilo Avstrijcem pod mejnim grofom Egkom, ki je poveljeval kranjskim jezdecem in kmetom, prebrestiti Sočo in sovražnika potolči. Obenem so se vršili obmejni boji na Koroškem. Po osvojitvi, oplenitvi in delnem opustošenju Naborjeta,

Zabnice in Trbiža, so se podali Benečani na rop v Ziljsko dolino, toda pred bližajočimi se Korošci so se v brzih pohodih umaknili nazaj. Dveletna vojna ni prinesla Benečanom v madridskem miru prav nobenih koristi, kajti dobili niso niti pedi tako zaželjene goriške zemlje in tudi gospodstva nad Adrijo niso dosegli. S pustošenjem, plenitvijo in razgozdovanjem so prizadeli Benečani na Krasu in v Istri veliko škodo. Med drugim so oplenili in požgali avgustinsko opatijo Sv. Jakob, današnjo Opatijo, dalje Lovran in Moščenice. Spomin na ta grozodejstva še živi v ljudstvu, ki nazivlje hudobne ljudi še danes »Benečane«.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. marca. (Kor. ur.) Uradno: Bojevanje se je mestoma pomnožilo, posebno pri Pflanzler-Baltinovi armadi. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. marca. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Rusi so razširili svoje napade tudi na skrajnem levem krilu. Krvavo smo jih odbili južno od Rige, ravno tako na bojni črti ob Dvini in sovražne poizvedovalne oddelke zahodno od Jakobova.

Močno toda zama so napadli šestkrat ponoči in podnevi nemško bojno črto severozahodno od Postavega in med Naroškom in Višnjem jezerom. Sovražne izgube odgovarjajo nastopu ljudi v množicah.

Neko daleč naprej izbočeno tesno postojanko naše bojne črte tik južno od Naroškega jezera smo umaknili nekaj tisoč metrov nazaj na višine pri Bliznekah, da se izognemo ognju od vseh strani.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 18. marca. Uradno: Pri vasi Nitkeliška severno od jezera Drijswjaty je sovražnik razstrelil mino. Odbili smo močan napad sovražnega poizvedovalnega oddelka južno od Tverea (16 km jugozahodno od Boginskega jezera). Pri Lipeku (severno od Wygonovskega jezera) je poskušal sovražnik pričeti ofenzivo, pa ga je naš ogenj zavrnil.

Petrograd, 19. marca. Uradno: Pri Rigi je naperil sovražnik ljut artiljerijski ogenj proti mostišču Uexküll. Dlje južno na severnem delu odseka Jakobovo artiljerijski boj. Pri Vidny je naša artiljerija obstreljevala sovražne jarke. Pri vasi Medsžany (2 km južno od Tverea) je poskušal sovražnik napasti, pa je bil odbit. Sovražna artiljerija je razvila svoje delovanje pri Smorgonu. Ob zgornji Stripi so naša lovstva poveljstva osvojila sovražni strelski jarek in odbila sovražne protinapade. Na istem kraju se je izjalovil poskus sovražnika, da bi se približal vasi Jožefovka (18 km južno od Tarnopola).

DNJESTRSKI JUNAKI.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Nad 6 mesecev so se Rusi trudili, da bi vzeli mostno utrdbo pri Uščejku. Branil jo je polkovnik Planckh. Čete so bile sledeče: Dragonski polk št. 11, oddelek strojnih pušk dragonskega polka št. 6 in nekaj oddelkov saperjev. Vsled ponovnih napadov zadnjih dni je nastala v utrdbah vrzel, široka skoro dva švadrone. Dragonci so vzdržali 7 ur neprestane navale ruskih čet, katerih je bilo ena pehotna brigada, pri čemer je Ruse podpirala številna težka artiljerija. Ko so bile utrdbe popolnoma razstreljene, je ukazal polkovnik Planckh, da se izprazni. Z ostanekom posadke je polkovnik odinil ob 5. uri zjutraj ob Dnjestrju navzdol in srečno došel ob 17. do naših čet severno od Zalesčikov.

IZ BESARABIJE.

Lvov. »Gazetta Wicczorna« poroča z besarabskega bojišča in sicer iz prostora blizu rumunske meje: Mejo proti Rumuniji tvori tu mala reka. Ndaleč od reke stoji naša carinska hiša, katero so porušile krogle. Na bližnjih višinah, ki so pokrite še s snegom, se raztezajo strelski jarki. Približno sto korakov od naše porušene carinske hiše stoji rumunska carinska hiša in nekaj hiš neke rumunske vasi, ki so ostale popolnoma nepoškodovane kljub obstreljevanju v bližini. Večkrat divja komaj nekaj sto korakov od teh hiš boje. Kadar prično grometi topovi, prihite Rumunci gledat strašen prizor. V tem odseku naše bojne črte so se razvili v zadnjih mesecih na zahodni bojni črti še neznani boji z minami. Tudi tu so pričeli zdaj delati saperji. Sovražne črte se raztezajo tu blizu ena od druge. Saperji zato lahko intenzivno delajo. Ob neki razstrelbi naših saperjev so bili razstreljeni sovražni strelski jarki; 300 Rusov je bilo mrtvih. Kjer nadkriljujejo na višinah naše poso-

janke ruske, uporabljajo Rusi posebna razstrelilna sredstva, da uničijo sovražne postojanke. Sovražnik poizkuša posnemati naše saperje, a uspeh je negativen. Udrine, ki nastanejo po sovražnih razstrelbah, zasedejo večinoma takoj naše čete in jih utrde. Vreme je zdaj ugodnejše.

ZBIRANJE RUSKIH ČET V BESARABIJI.

Bukarešt, 21. marca. »Dimineaca« poroča iz Jassy: Nek francoski diplomat, ki je došel sem iz Rusije, je izjavil, da Rusi sedaj, ko se je nehal taliti sneg, z vso hitrostjo zbirajo svoje čete v Besarabiji.

2 MILJONA RUSOV V BESARABIJI.

Bukarešt, 21. marca. Poroča se, da je v Besarabiji pripravljenih dva milijona Rusov za začetek ofenzive.

NOVA RUSKA OFENZIVA.

Berlin. Nevtralni vojni poročevalci poročajo, da se je pričela splošna ruska ofenziva z zelo močnimi silami. Zvezne čete so odbile brez truda vse napade. Ruske izgube v bojih zadnjih dni so izredno velike. Petrograjski vojaški krogi spremljajo zopetno ofenzivo z mešanimi čuvstvi in se čujejo tudi glasovi, ki se upirajo novemu prelivanju krvi v velikem obsegu, ki more komaj uspeti.

RUSKA OFENZIVA PROTI HINDENBURGOVI FRONTI.

»Kölnische Volkszeitung« piše k ruski ofenzivi: Naše vojno vodstvo je s to ofenzivo računalo kot naravno posledico nemške ofenzive pri Verdunu in je vse potrebno ukrenilo: posebne priprave in splošne, za katere je bilo v minulih zimskih mesecih dovolj časa. Rusi nalete pri svojem sunku na fronto, ki je utrjena po vseh pravih nemške utrjevalne umetnosti. Ruski napad je naperjen proti fronti, kjer povečuje Hindenburg, ki daje jamstvo, da bo Ruse dostojno sprejel. Začetek obeta veliko.

IZ VARŠAVE.

V zadnjih dveh letih si je pridobil varšavski »meščanski odbor« velikih zaslug za mesto in za ves poljski narod. Delo je tako narostlo, da se bo moral meščanski odbor reorganizirati ter se pomnožiti z novimi odborniki.

Vršijo se resne priprave in posvetovanja za razširjenje Varšave v Veliko Varšavo. Mestu se bo pridružilo veliko novega ozemlja, kjer so bile prej utrdbe. Po najnovejši statistiki ima Varšava 813.000 prebivalcev (brez beguncev) in obsega 3650 hektarov sveta. Po novem načrtu bi se Varšavi pridružilo 10.500 ha predmestnega sveta. Varšava bi štela nad 1 milijon prebivalcev; po vrnitvi beguncev (nad 100.000) bi se število prebivalcev še znatno pomnožilo.

PROTI ROPARJEM V ZASEDENI RUSIJI.

Varšava. Tukajšnji preki sod je obsodil na smrt roparja Kaczmarški in Leszynski, ker sta umorila in oropala 15letnega voznika Slimeczynski. Obsodbo so takoj izvedli.

RAZSTAVA POLJSKIH LEGIONARJEV.

Krakov. V tukajšnji umetniški palači so slovesno otvorili umetniško razstavo, ki so jo priredili umetniki, ki služijo v poljski legiji. Zastopani so slikarji in kiparji s krasnimi umetvori.

HVOSTOV ODSTOPI.

Petrograd, 21. marca. V uradni obliki objavljeni carjev odlok poroča, da je notranji minister Hvostov na lastno željo odpuščen. Drugi carjev odlok odreja, da prevzame ministrski predsednik Stürmer notranje ministrstvo in obenem obdrži predsedstvo v ministrskem svetu.

DASZYNSKI O RUSKEM IMPERIALIZMU.

Dunaj, 22. marca. Iz Dombrove se poroča: V dvorani Ressource je predaval poslanec Daszynski 15. t. m. o ruskem imperializmu. Stvarno je dokazal, da je bil dejansko ruski militarizem največji in najbrezobzirnejši v Evropi. Narod je nastopal roko v roki z vladno glede na ustanovitev armade za osvojevalne namene. Vse dume so dovoljevale carju vojaške proračune za vojsko določeno, da poplavi osrednjo Evropo in da postavi kozaške prednje straže do Carigrada in do obali Jadranskega morja. Carja je v stremljenju do toplega morja podpirala vlada, uradništvo, narod, ideologija in pravoslavna vera. Poljaki so glede na rusko ekspanzivno politiko opustili svoje zgodovinsko zvanje evropskega prednjega zidu in so se omejili na etnografsko Poljsko. Panslavizem se je pa udinjal jasno v rusko službo. Prišla je vojska; nastopil je Pilzudski. Blisk njegove sablje je prepočil sence, ki so ležale na mrljskih obrazih tistih, ki so se že sprijaznili z usodo in kateri so smatrali celo poljsko zadevo za vprašanje trgovinske gospodarske zvez. Če bi bila zmaga Rusija, bi se vtopili v slovanskem oceanu, ker bi pod žezlom Ro-

manovov združena Poljska v razmerju z ostalim ruskim prebivalstvom tvorila le 12 odstotkov. Srečna usoda je zarisala Evropi druga pota. Rusija se je razbila na skali osrednjih veselil.

V RUSIJI PREPOVEDANO RAZPRAVLJATI O POLOŽAJU NA BOJIŠČU.

Kodanj. Ministrski predsednik Stürmer je prepovedal magistratom, zemstvom in vsem občinskimi oblastim v Rusiji razpravljati o političnem in o vojnem položaju.

Kolin. Transbajkalski guverner je ukazal starišem in sorodnikom vojakov, da ne smejo v pismih vojakom na bojišču pisati, da so naveličani vojske. Car je sklenil, da ne sklene prej miru, dokler se ne umakne sovražnik čez ruske meje.

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. marca. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Bavarski polki in württemberški bataljoni so osvojili z naskokom zahodno od Moze po skrbni pripravi vse močno zgrajene francoske postojanke v in pri gozdu Avocourt. Poleg zelo krvavih izgub smo vzeli sovražniku na neranjenih ujetnikih 2 častnika, med njimi 2 polkovna poveljnika, nad 2500 mož, kakor tudi veliko vojnega orožja, ki še ni prešteto. Njegovi poizkušeni protinapadi mu niso koristili, pač pa mu še težko škodovali.

Neizpremenjeno je ostalo bojišče vzhodno od Moze.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

19. marca ob treh popoldne. Vzhodno od Moze je nameril sovražnik po ljutem obstreljevanju včeraj popoldne svoj ogenj in precej živahen napad na bojno črto Vaux—Damloup. Nemce je prepodil naš zapiralni ogenj. Njih napadalni poizkusi so se popolnoma izjalovili. Ponoči pehota ni delovala. Od časa do časa topniško delovanje v vseh odsekih Verduna. Noč mirna na celi bojni črti.

Pet naših z dvojnimi motorjem opremljenih letal je obstreljevalo kolodvor Metzles-Sablons in sovražno municijsko skladišče pri Chateau-Sakins, kakor tudi letališče pri Dieuze. Med opisanimi poleti so vrgli 80 velikokalibrskih krogel, 20 med njimi na kolodvor Metz.

Neko naše letalno brodovje 23 letal je vrglo 72 krogel na letališče Habsheim in na tovarni kolodvor Mühlhausen. Sovražna letala, ki so se dvignila, da prepode naše, so jih zapletla v zračni boj, med katerim je tresčil ogenj strojnica eno francosko in eno nemško letalo in goreče sta padli dve drugi nemški letali na zemljo. Tri naša letala so resno poškodovana in so se morala izpustiti na tla v sovražnem ozemlju.

19. marca ob 11. uri ponoči. Severno od Verduna je obstreljevanje znatno ponehalo. Tekom dne sovražnik ni napadal. Severovzhodno od Saint Mihiel je obstreljevalo naše težko topništvo proviantne zaloge pri Varvinay. Z ostalih bojišč se nič ne poroča. Pobočnik Navarre je sestrelil svoje sedmo nemško letalo pri Verdunu. Sovražno letalo je padlo v naše črte.

Pariz, 20. marca. Ob 3. uri popoldne: Zahodno od Moze je naperil sovražnik precej ljut ogenj na prostor južno od Malancourta. Nemci so po artiljerijski pripravi podvzeli proti postojankam na griču »Pfeffer« mal napad, ki se je popolnoma ponesrečil. Od časa do časa artiljerijski ogenj pri Vaux. V Woevre je bila noč, izvzemši precej živahne kanonade pri Epargesu, mirna. Na ostali fronti nobenega pomembnega dogodka.

Ob 4. uri zjutraj so metali angleški, francoski in belgijski letalci bombe na letališče Mouttave vzhodno od Ostende. Tega poleta se je udeležilo 19 francoskih letal, ki so se vsa vrnila.

Angleško uradno poročilo.

London, 21. marca. (K. u.) Včeraj zjutraj so zapazili tu angleški rušilci tri nemške rušilce. Sovražnik se je odpeljal takoj v Zeebrügge, zasledovan po naših rušilcih. Med vožnjo se je strelljalo. Zapazili smo, da sta bili zadeti 2 ladji sovražnika. Ranjeni so 4 naši. (Opazka Wolffovega urada: Opozarjamo na uradno poročilo načelnika admiralnega štaba mornarice.)

Boji pri Verdunu.

Bern. »Berner Bund« piše: Mogočen napad na verdunske postojanke traja že štiri tedne. Ker so te operacije oblegovalnega značaja, se napreduje seveda le počasi. Govora sploh ne more biti, da so se izjalovili nemški napadi, še manj, da so dosegli svoj višek in da se bližajo svojemu koncu. Če je nameravalo nemško vojno vodstvo le, da onemogoči Verdun za oporišče francoske ofenzive, se je že doselgel ta namen. Francoske postojanke so že med dosedanjimi napadi tako oslabiljene,

da se jih Francozi ne morejo več posluževati za temelj prodiranju.

Cela sovražna postojanka »Mrtvega moža« v nemških rokah.

Frankobrod. Posebni poročevalec »Frankfurter Zeitung« poroča z zahodne boje črte: Pri »Mrtvem možu« ni v nemških rokah višina 265, marveč cela francoska postojanka »Morte-Homme« z višino 295, kjer se je nahajala francoska glavna postojanka.

Splošno umikanje francoske boje črte.

Amsterdam. Angleški listi poročajo: Francoski generalni štab se je resno pečal z vprašanjem, če ne kaže umakniti francoske boje črte, da se tako prepreči možnost strateškega predora med Verdunom in Reimsom. Nemci so namreč zasedli predpolja vseh večjih verdunskih utrd, vsled česar lahko njih težki topovi obstreljujejo bojno črto. Verdunskemu povaljniku so že baje zapovedali, naj vse pripravi, da umakne pravočasno čete in topove iz Verduna.

Pomoč Franciji.

Curih. Francosko časopisje zahteva, naj vlada umakne čete iz Soluna in naj jih kolikor mogoče hitro pošlje na francosko bojno črto. Upajo tudi, da se pogode s kraljevičem Aleksandrom, da se prepelje srb-ska vojska na Francosko. Parižani so zelo pobiti. Boje se zelo resnih dogodkov.

»Vojska ne more trajati še nad štiri mesece«.

Genf. »Republique Francaise« ponatiskuje članek lista »Piersons Weekly«, kjer je izjavilo več uglednih strokovnjakov, koliko časa bo še trajala vojska. General Turner je izjavil: »Ne verujem, da bi trajala vojska še nad štiri mesece.« — Admiral Bridge sodi, da bo trajala vojska več časa.

Ponesrečen letalni napad na Zeebrügge.

Amsterdam. Angleški listi poročajo, da je poizkušalo metati bombe več angleških dvokrilnih letel na Zeebrügge, a jih je pregnal ogenj nemških obrambnih topov. Topniški ogenj v odseku Dixmuiden je postal zelo ljut.

Gallieni zopet pariški guverner.

Roosendaal. Trde, da postane Gallieni zopet pariški guverner.

Boji ob flamski obali.

Amsterdam, 21. marca. (Kor. ur.) Nek tujakšnji list poroča, da postaja od sinoči dalje ob flamski obali zelo živahno. Letalni zveznikov so poizvedovali že večkrat. Ponoči ob dveh je priletelo nad Zeebrügge zopet neko letalo, katero so ljuto obstreljevali nemški obrambni topovi. Razločno se je videlo, kako so razpikavale granate v zraku. Nemške straže so si dajale znamenja s svetlobnimi znamenji. Okoli 4. ure zjutraj se je pojavilo neko angleško brodovje, ki je pričelo obstreljevati nemške postojanke na obali. Obstreljevanje je trajalo še opoldne. Veliko letal se je udeležilo obstreljevanja Zeebrüggeja. V žarkih žarometov so jih nekaj razločno videli. Letala so metala bombe. Z obali se je opazoval po 4. uri zjutraj velik požar v Zeebrügge.

Posveti brez konca in kraja.

Lugano. Iz Londona: Ob Briandovem obisku v Rimu so sklenili tri posvete. Na prvem posvetu se nameravajo pečati le z vojaškimi zadevami, na drugem s političnimi, na tretjem pa z gospodarskimi zadevami. Vojaški posvet je že zboroval v Joffrejevem glavnem stanu. Politični posvet je napovedan med 25. in 30. marcem v Parizu. Predsedoval mu bo Briand. Udeležbe se ga odposlanci Italije, Anglije, Srbije, Portugalske, Japonske in Rusije, da-lje Joffre, Cadorna, Douglas, Haighs, princ Aleksander in zastopniki raznih generalnih štabov. Gospodarski posvet se skliče začetkom aprila v Parizu. Drugi posveti zborujejo v Rimu, Londonu in v Parizu. V Rimu najbrže zboruje posvet glede na zadeve streliva.

Grey utrujen.

Genf. Pariški časopisi namigavajo, da je Grey naveličan in da bo njegov zadnji obisk v Parizu najbrže zadnji.

Lugano. Milanski listi poročajo iz Londona: Gynnel je zahteval v angleški poslanski zbornici pojasnilo o besedilu in o pogojih pogodbe, po kateri zvezne vlade ne smejo skleniti posebnega miru. Grey je odgovoril, da v interesu pogodbe ne more ničesar povedati.

Pozivi oženjenih angležev odgojeni.

Haag, 22. marca. (K. u.) »Nieuwe Courant« poroča iz Londona: »Times« poročajo: Posvet vojnega urada je sklenil, da odgodijo poziv druge skupine oženjenih.

Kitajski kuliji v francoskem mornariškem arsenalu.

Genf. Francija nastavlja v francoskih arsenalih veliko število kitajskih kulijev.

Francosko poljedelstvo v vojni.

»Etoile de l'Est« v Nancyju piše: 700.000 ha plodne zemlje, ki nas je redila, leži neobdelane, odkar so 20 do

48letni moški na fronti. Površina neobdelanega polja se je od jeseni 1915 podvojila, tako da nam gre za izgubo 50 odstotkov žitnega pridelka v l. 1916. Izza velikih slabih letin l. 1793. in 1816. naša dežela ni poznala tolike krize. Plodna francoska zemlja, ki bi mogla rediti, ako bi bila temeljito in umno obdelana, trikrat več prebivalstva nego ga šteje Francoska t. j. nad 100 milijonov ljudi, ne daje sedaj dovolj žita niti za prehrano sedanjega prebivalstva. Doma ostalo ženstvo je pogumno prevzelo moška dela; toda dveletno težko delo na polju in prekomerni napor so jih tako zdelali, da so sedaj na koncu svojih sil ter vse potrpe priznavajo svojo onemoglost. Poljedelska orodja in vprege odpovedujejo, ker manjkajo potrebni kovači in kolarji. Mnenje vseh na zakupnih posestvih ostalih poljedelcev in delavcev je, da ta neizprosna vojna, ki je stala že toliko človeških življenj, predolgo traja. V strahu se vse vprašuje, ali bo ostalo zadostno rok, da l. 1916. oskrbe setve in nasade ter izvrše košnjo in žetev.

Papež in belgijski škofi.

Dunaj, 20. marca. »Reichspost« poroča iz Haaga: Z vso verjetnostjo se trdi, da bo Benedikt XV. v posebnem pismu na belgijske škofo izrazil svoje sočutje za belgijske katoličane, hkrati pa bo v smislu svojih navodil kardinalu Mercieru in v interesu reda in blaginje ljudstva škofom naložil dolžnost, da delajo za spravo duhov in mir in se izogibajo vsakemu nasprotju med škofi in nemško oblastjo.

Vojska na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. marca. (Kor. ur.) Uradno: Naši letalci so prileteli ponoči nad Vloro (Valono). Metali so uspešno bombe na pristanišče in na tabor čet. Vrnili so se kljub ljutemu obstreljevanju nepoškodovani.

Položaj v Črnigori in v Albaniji je neizpremenjeno miren.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. marca. (Kor. ur.) Uradno: Izvzemši nevažnih patrolnih prask ob grški meji se položaj ni izpremenil.

Vrhovno vojno vodstvo.

Soča-Valona.

Curih. »Tagesspiegel« poroča: Peta italijanska ofenziva ob Soči ni podvzeta toliko, da se pomaža Franciji, kakor da se razbremeni Italija. Dogodki pri Valoni vzbujajo pozornost italijanskega naroda. Pri Valoni so se morali Italijani že večkrat umakniti. V resni nevarnosti se nahaja zdaj postojanka Vozuza pri Valoni.

Boj pri Doiranu.

Berlin. Vojni poročevalec »B. T.« Viljem Hegeler poroča z bojišča: Tihoto, trajajočo več mesecev pri Solunu, je prekinil 17. t. m. dejanski boj. Spopadle so se patrolje. Francozi so vdrl v nek kraj zahodno od Doiranskega jezera in so napadli s premočjo nemško stražo. V sledečem boju se je hitro zasulak list. Na obeh straneh so pričeli grometi topovi; sovražnika so naši pregnali. Izgubil je precej ljudi in ujetnikov.

General Sarraill in ofenziva na zahodu.

Bukarešta, 21. marca. Poročila iz Aten pravijo, da je nemška ofenziva na zahodni fronti pripravljeni načrt štirispornazuma popolnoma prekrizala. Za ofenzivo iz Soluna je štirispornazum zbral na Grškem 350.000 mož, povsod napravil močnejše tabore in nakopičil mnogo municije, da tako pripravi nameravano ofenzivo proti osrednjima veslesilama. Sedaj pa sili močnejša ofenziva Nemcev vojno vodstvo, da vrže na zahodno fronto vsakega vojaka izpočitih ententinih čet na Grškem, ki ga le količkaj more pogrešiti. To povelje je zadelo generala Sarrailla popolnoma nepričakovano, tembolj, ker je bil solunski generalni štab s pripravami za ofenzivo že skoro popolnoma gotov in je bil začetek napada le še vprašanje nekaterih dni. Na ponovno zelo odločno navodilo vojnega sveta v Calaisu je pa moral Sarraill čete zopet odpoklicati in pričeti z ukrcavanjem. Kakor poročajo francoski grešiti. To povelje je zadelo generala Sarraill odpoklican in ostane le še toliko časa, dokler je njegova navzočnost potrebna, da se končajo utrjevalna dela in vkrcajo čete.

Pozivi pod orožje v Bolgariji.

Dunaj. (Kor. ur.) Bolgarsko poslanstvo na Dunaju poziva bolgarske vojake 40. letnika, naj se takoj vrnejo v Bolgarijo, ker se prične 15. (28.) marca tečaj v vojaški šoli namenjen rezervnim častnikom. Kdor pride pozneje, ne more vstopiti v šolo in ga uvrste k četam.

Vpoklic 19letnih Bolgarov.

Budimpešta, 21. marca. Odredil se je vpoklic na Ogrskem bivajočih 19letnih Bolgarov.

Nemških konzulov ni v Macedoniji.

Sofija, 20. marca. (Kor. ur.) »Ag. Tel. Bulg.« dementira vest tujakšnjih listov, da je Nemčija imenovala konzule za Niš, Bitolj in Prizren.

Vohunska razprava v Sofiji.

Sofija, 22. marca. (Kor. ur.) V vohunski razpravi proti rusofilom je, ko so zaslišali priče, govoril držav. pravdnik Markov. Organizaciji v službi ruskega mornariškega atašeeja je očital zaroto za izdajo domovine. Zahteval je smrtno kazno obtožencem Zelenogorov, Siljanov, Prutkin in Laherov in dosmrtno ječo obtožencema Spisarevi in Cvetkov.

Srbski kraljevič v Parizu.

Pariz, 22. marca. (Kor. ur.) Kraljevič Aleksander je došel v Pariz.

Na Grškem gospodari Ententa.

Atene, 19. marca. Na Mitilenah je nastal poboj med grškimi in francoskimi vojniki. Grška vlada je zahtevala, da Francozi izpuste internirane grške vojake. Francoski admiral Gousset pa je dal te vojake in nekaj špionaže osumljenih Grkov odpeljati na francosko vojno ladjo. Dogodek povzroča velikansko razburjenje.

Ententa ne da denarja.

Lugano, 20. marca. Atenski poročevalec »Corriere della Sera« poroča, da so se pogajanja o 150 milijonskem posojilu razbila, ker Grška ni sprejela francoske zahteve, da vnovič pokliče francoske inštruktorje za armado. Vlada bo sedaj morala zahtevati nove davke.

Grška je anektirala Epir.

Lugano, 20. marca. »Corriere della sera« javlja 18. iz Aten: Kraljev dekret današnjega dne proglašja provinco zgornjega Epira kot končnoveljavno pridružene grški kraljevini in raztegne vse zakone in upravne predpise na novo ozemlje.

Potovanje grškega princa Krištofa.

Lugano, 21. marca. »Secolo« poroča iz Rima: Princ Krištof, najmlajši brat kralja Konstantina, je včeraj popoldne došel s Krfa v Rim. Poda se v Pariz, London in Petrograd.

Vpoklici na Grškem.

Atene, 21. marca. Kralj je podpisal dekret, s katerim se vpokličejo letniki 1905 do 1909. Tudi nadomestno moštvo teh razredov bodo po neknaadni zdravniški preiskavi vpoklicali. Vpoklicani morajo pod orožje 1. aprila.

Rumunske priprave.

»Südslav. Korr.« poroča iz Bukarešta: Vojske odredbe rumunske vlade dajejo časopisju povod, da se bolj pozorno pazijo, kako bo Bratianujeva vlada odločila v zunanji politiki. Konservativni listi svarijo vlado pred nepremišljenimi koraki.

»Steagul povdarja, da morajo konservativci ponoviti, da morajo samo strogi interesi dežele voditi rumunsko odločitev v zunanji politiki. Bistveni predpogoj vojskega nastopa Rumunije je gotova zmaga in pa poročstvo za povečanje dežele. List pravi: Če se bomo za dosego tega cilja morali bojevati proti enemu svojih starih sosedov, tedaj bomo to storili. Nismo občutljivi, da bi mu prizanašali.«

Carpova »Moldova« proglašja vojno proti Rusiji kot najsvetejšo dolžnost dežele. Zahtevamo, da Rumunija nadaljuje od največjih politikov in prvega kralja započeto politiko, ki je izražena v tridesetletni zvezi z osrednjima silama. Rumunija naj bo zvesta tej zvezi in naj stopi na stran osrednjih sil in naj z vso svojo vojsko udari v Besarabijo, da zopet vzame deželo Štefana Velikega in sveto zemljo moldavsko. Samo ta zunanja politika je Rumunom mogoča. Ves dosedanji potek vojne je dokazal, kako smo imeli prav, ko smo, dobro poznavajoč Nemčijo in Avstrijo, pobijali laži iz nasprotnega tabora.

Bukarešta, 20. marca. »Südsl. Korr.« poroča: Pristaš entente general Crainiceanu razpravlja o vojaškem položaju z ozirom na morebiten nastop Rumunije in pravi, da položaja za Rumunijo nikakor ne more izpremeniti zmaga zaveznikov na ruski ali francoski fronti, ampak samo vojna entente na Balkanu.

Hkrati prinaša Filipescujeva »Epoca« poročilo, da rumunski armadi manjka streliva.

Rusija potaplja rumunske ladje.

Bukarešta, 20. marca. Ruske vojne ladje so na morju pri Caliacru potopile rumunski prevozniki parnik. Zgodilo se je to v rumunskih vodah. — »Universul« poroča, da je vlada poklicala v rumunske luke nazaj vse ladje, ki so iz Kostance vozile živila v Carigrad. Vzrok za to je, ker so Rusi zadnji čas potopili več rumunskih ladij. »Minerva« piše, da so rumunski trgovski krogi zelo razburjeni.

Carp očita Bratianuju.

Bukarešta, 20. marca. Carpovo glasilo »Moldova« piše danes: Vrš se čudovit dogodek. V javnosti vedno bolj raste prepričanje, da bosta v sedanjih vojni zmagali Nemčija in Avstrija in vedno bolj je jasno, da Italija in njeni zavezniki ne zmorejo ofenzive in vendar Bratianujeva vlada ovira bodočnost naše dežele in nasprotuje usodi Rumunije. Namesto da bi začel potrebno sijajno vojno proti Rusiji, ki bi povečala deželo, pa pripravlja gospod Bratianu bodoče prepire, usodne zapletljaje, verjetne revolucije in ponižanje in oslabilitev Rumunije.

Bratianu pravi: »Ni še čas.«

Bukarešta, 20. marca. Kakor poroča »Opinia« je Bratianu izjavil: »Tudi še sedaj mislim, da še ni prišel čas, da bi Rumunija izpremenila svoje stališče.« Med razgovorom je Bratianu zastopal stališče, da oborožena nevtralnost ni omahovanje, ampak sad temeljitega premisleka in prepričanja.

Ententa zahteva rumunsko demobilizacijo.

Sofija, 20. marca. »Balkanska Posta« izve iz Bukarešta, da se vladni krogi podrobno bavijo s kolektivno noto entente. Ententini poslaniki so pred 3 dnevi rumunski vladi izročili kolektivno noto, v kateri zahtevajo, da Rumunija razoroži svojo armado. Bratianu je noto sprejel, odgovora pa še ni dal.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 20. marca. (Kor. ur.) Iz turškega glavnega stana:

Jemensko bojišče.

Angleški oddelek, oborožen z dvema strojnicama, ki je napredoval iz El Saile severno od Šejk Osmana, je napadel naš oddelek. Sovražnik je bežal v Šejh Osman. Popustil je 20 mrtvih in ranjencev in devet konjev.

Rusko uradno poročilo.

Petrograd, 18. marca. Uradno: 90 vrst zahodno od Erzeruma smo zasedli mesto Mamahatun. Tekom teh bojev smo zaplenili pet topov, strojnico, tren in ujeli 44 častnikov in 770 Askarov.

Angleško poročilo iz Arabije.

London, 18. marca. Uradno: Nek turški oddelek, ki so ga spremljali trije nemški častniki, je 16. t. m. napadel angleško prednjo stražo pri Imadu, 10 milj od Adena, pa je bil težko poražen in smo ga zasledovali 4 milje daleč. Isti dan smo našli 17 mrtvih Turkov. Naše izgube so bile: 1 Indijec mrtev, 1 angleški častnik in 16 vojakov ranjenih.

Angleške izgube v Mezopotamiji.

Rotterdam. Iz Londona: Na neko vprašanje je odgovoril Lloyd George, da ne kaže zdaj že naznaniti velikost izgub v Mezopotamiji.

Angleška ofenziva v Egiptu?

Berlin, 21. marca. »Times« poročajo, da se bliža trenutek, ko bo vrhovni poveljnik egiptovskih čet mogel pričeti ofenzivo proti Turkom.

Položaj v Egiptu.

Carigrad, 22. marca. (K. u.) Listi poročajo iz avtorativnega vira: Angleže zelo skrbe egiptčanski domačini vsled angleških neuspehov na vseh bojiščih, posebno na Dardanelah. Ojačili so angleške patrolje. Egiptčanski ministrski svet je zavrgel predlog, po katerem naj bi izdal oklic, ki bi naznanjal, da se je dosegel sporazum med egiptčanskim vojnim ministrstvom in angleškim višjim poveljstvom glede na poziv rezervistov. Angleži so poslali ojačenja na zahodno mejo proti napadajočim Senuzom. Rekvirirali so vse veljblode v to svrhu. Nezadovoljnost je še povisal poziv, naj izprazni prebivalstvo Port Said, Ismailie in Suez.

Angleško-italijanski dogovor o Egiptu.

Rim, 22. marca. (Kor. ur.) »Agenzia Stefani« poroča: Zunanji minister Sonnino in angleški veleposlanik sta menjala note glede ureditve nekaterih vprašanj z ozirom na Egipt. Angleška vlada je izjavila z ozirom na morebitno ugasitev kapitulacijske vlade v Egiptu in zadev italijanskih podanikov v Egiptu, da je vedno priznavala važnost italijanskih koristi v Egiptu in da je načelno za to, da postopa glede na italijanske koristi z italijanskimi državljani in s podaniki njenih kolonij ravno tako, kakor glede na koristi, z državljani in s podaniki kolonij katerikoli tretje velesile. Pod tem izrecnim pogojem dovoli italijanska vlada, da se smejo odpraviti kapitulacije in preosnovati mešani sodni dvori, če temu pritrde tudi ostale zvezne velesile.

Oblegovalno stanje na Kavkazu.

Stockholm. Radi izgrediv v Baku je na Kavkazu proglašeno poojstreno oblegovalno stanje.

Vojna v Perziji.

Carigrad. Perzijski bojniki svete vojne so pri Krve napadli Ruse, jih veliko ubili in ranili, 50 ujeli ter uplenili 2 strojni puški in mnogo streliva.

Vojska s Portugalsko.

Genf. »Petit Parisien« poroča iz Londona: Nova portugalska vlada je sklenila da zabrani Nemcem povratek v Nemčijo in da jih pošlje v koncentracijske tabore, kakor hitro internirajo v Nemčiji Portugalce.

Rotterdam. Portugalska vlada je prepovedala vsem mozem pod 45 letom zapustiti domovino.

Na povelje Angležev.

Budimpešta. »Az Estu« se poroča iz Barcelone: S Portugalskega je došlo 40 častnikov zaplenjenih nemških ladij. Izjavili so, da občinstvo ni demonstriralo proti Nemcem, marveč je celo demonstriralo proti vladi in je psovalo Anglijo. Portugalska vlada je zaplenila nemške ladje na povelje Angležev. Nemški častniki ostanejo v Barceloni, dokler se ne konča vojna. Ene ladje Portugalci niso zaplenili, bila je ogrska.

Za Irsko svobodo.

New York, 18. marca. (K. u.) Wolff poroča: Dne 4. in 5. marca je zboroval irski narodni konvent, ki je bil sklican, da najde sredstva, da pomaga Irski po vojni do samostojnosti. Ta narodni konvent se je konstituiral kot nova stalna narodna organizacija z imenom »Priatelji irske svobode« in jo vodi 60 članov. Za predsednika je izvoljen komponist Viktor Herbert. Organizacija hoče podpirati vsa stremeljenja za neodvisnost Irske, pospeševati industrijski razvoj na irskem in gojiti duševno kulturo. Narodni konvent so tudi ustanovili v upanju in prepričanju, da bo Nemčija premagala Anglijo in da bo Irsko potem popolnoma neodvisna. Zborovanja se je udeležilo 2000 odposlancev iz vseh držav Unije, med njimi obilo sodnikov. (Poročevalec navaja nato posamezne govore.) Na koncu so z viharjem odobravanjem sprejeli resolucijo, ki jo bo zgodovina poznala kot proglasitev irske svobode in poziva Ameriko in ostale države, da Irsko priznajo kot neodvisen narod. Resolucija pravi: Skozi stoletja je Angleška skušala skrito in odkrito potvoriti našo zgodovino. Nikdar še ni bila za oborožen spor z Ameriko tako pripravljena kakor ravno sedaj. Apeliramo na predsednika Wilsona in na kongres, da store vse potrebno, da bo prapor ameriške vojne in trgovske mornarice na morju imel isto pravico z zastavami drugih držav. Zahtevamo, da se ameriške državljanke svari pred ladjami, ki vozijo konterbando. Apeliramo na sile, posebno na Ameriko, da priznajo, da je Irsko evropski in ne angleški otok in da upoštevajo dejstvo, da je polna neodvisnost Irske od angleške države neobhodno potrebna, če se naj doseže svoboda morja.

Razna poročila.

Izjava pruskih Poljakov.

Berlin, 20. marca. Pruska zbornica je brez razprave sprejela predlog za ustanovitev profesorske stolice madžarskega jezika.

V proračunski razpravi je pl. Niegolewski v imenu Poljakov izjavil: Že pri prejšnji proračunski debati smo slovesno ugovarjali, da še v proračunu stoji proti poljskemu narodu naperjene postavke in da se vlada ni mogla odločiti, da bi jih črtala. Tudi v tem letu občutimo kot težko kršitev upravičenih interesov poljskega prebivalstva, da te postavke stoji tudi v tem proračunu in zato izjavljamo, da moramo, dokler se to godi, glasovati proti celemu proračunu.

Nemčija in obleka za civilno prebivalstvo.

Da poskrbi za potrebno obleko in perilo posebno revnejšemu prebivalstvu, je nemška vlada ustanovila poseben urad, ki bo v zvezi z vojaško upravo poskrbel za potrebno blago in predpise.

Ameriški rudniki v Mehiki prenehali delati.

New York, 22. marca. (Kor. ur.) Iz Nogales (Arizona) se poroča: Veliko ameriških rudnikov v mehikanski državi Sonora je začasno prenehalo delati, ker se boje sovražnosti domačinov radi zasledovanja Villasa po Američanih.

Brazilijska najema nemške ladje.

Amsterdam, 19. marca. Angleški listi prinašajo Reuterjevo vest iz Rio de Janeiro z dne 13. t. m.:

Brazilijski predsednik se je razgovarjal z zunanjim in finančnim ministrom o težkočah v pomorskem prometu. Brazilijska vlada je baje sklenila z ostalimi vlada-ami začeti pogajanja, da najame nemške

ladje vsaj za obrežno vožnjo. (Značilno je, da Reuter te vesti ni sporočil dalje na Holandsko.)

Reden promet med Newyorkom in južno Ameriko.

Berlin, 22. marca. (K. u.) Iz Newyorka: »Associated Press« poroča iz Washingtona: Paroplovna družba Lückenbach v Newyorku namerava uvesti promet z velikimi tovornimi ladjami na progah Newyork, Rio de Janeiro, Montevideo, Buenos Aires in Las Palmas.

Zahteve nizozemskih mornarjev glede na varnost pomorske vožnje.

Amsterdam, 22. marca. (Kor. ur.) Iz Rotterdam se poroča: Tamošnji mornarji so sklenili, da ne sprejmejo službe na ladjah, dokler ne ukrene vlada potrebnih ukrepov za varstvo ladij. Zahtevajo sledeče ukrepe: spremstvo vojni-kih ladij, vozi naj pred vsako ladjo, ki se pelje na morje ali v pristanišče, iskalec min; vozi naj se okoli Škotske. Notranji minister je zasljal v avdienci 21. t. m. vodstvo zveze mornarjev. Parnik batavijske proge, ki bi naj odpeljal 20. t. m. zvečer v London, ni odpeljal. Posadka je izjavila, da vozi le, če se parnik spremlja.

Norveška in Anglija.

Kristijanija, 22. marca. (K. u.) Neki angleški podvodni čoln je ustavil 10. t. m. blizu Slekeroe na norveškem pomorskem teritoriju več ladij. Na pritožbo norveške vlade je izrazilo angleško zunanje ministrstvo, da obžaluje dogodek in da je zapovedano podvodnim čolnom, naj vozijo po norveških vodah le na morskimi ploskvi z razobešeno zastavo.

Kitajska vstaja.

Amsterdam, 22. marca. (Kor. urad) Dopolnjen »Times« javlja iz Pekinga: Vstaji neomejeno gospodarijo v provinci Jüna Jünna in Kweičau. Vstajši štejejo 30.000 mož. Sodi se, da razpolagajo s 13. baterijami modernih gorških topov. Znano je, da so založeni s strelivom. Kitajska vlada se pripravlja, da postavi v 6 mesecih 100.000 mož na bojišče. Ekspedicijski zbor 20.000 mož se nahaja že v Sezuanu, zadaj so osredotočene še druge divizije. V četrtek so brojavili v Peking, da so proglasili neodvisnost province Kweičau, kar pomenja, da se je zelo razširila revolucija.

Dnevne novice.

— Nemški politik in publicist Friderik Naumann, ki je napisal znano knjigo »Srednja Evropa«, predava sedaj v raznih mestih o organizaciji velike srednjeevropske jednote. Bil je tudi v Pragi in v Liberchi. Tamkajšnja »Reichenberger Zeitung« mu je napisala dne 12. t. m. v pozdrav uvodni članek, v katerem pravi: Zakaj je danes Friderik Naumann najpopularnejši izmed mož, ki se bojujejo za fronto za našo bodočnost? Zato, ker je povedal stotisočem v pravem času pravo besedo. Stremljenje, ki mu je dal izraza v svoji ideji »Centralne Evrope«, je tako staro, kakor želja našega naroda po svobodi in neodvisnosti. Stari Jahn je imenoval to idejo sen svoja življenja, pesniki naših bojev za svobodo so jo opevali v svojih vročih pesmih, cela stoletja so se zanj borili največji duhovi našega naroda. »Vse nemštvo« se je takrat reklo tej ideji, katere uresničitev se nam je zdela nemogoča in ki nam je bila krasen sen, pa vendarle sen. »Centralna Evropa« ji pravi Naumann in jo nam postavlja na temelje dosegljive realnosti.

— Pozivi na Ogrskem. Budimpešta, 22. marca. (K. u.) Magistrat je objavil oklic, po katerem morajo vsi v letih 1868 in 1869 rojeni črnovojniki kot sposobni spoznani pri pregledih in naknadnih pregledih, kakor tudi v letih 1865 do 1897 rojeni črnovojniški obvezanci določeni za vojna dela, a ki so jih od dela odpustili in ki so jih pri prebiranjih spoznali za sposobne, dne 5. aprila t. l. nastopiti aktivno črnovojniško službo.

— Promoviran je bil v ponedeljek dne 20. februarja 1916 v dvorani rektorata dunajskega vseučilišča g. dr. Andrej Gosar za doktorja prava.

— Odlikovanja pri 27. dom. pp. Srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda sta dobila desernik Anton Langus in poddesernik Ivan Uršič. Bronaste hrabrostne svetinje so dobili: desernik Josip Tavčar, poddesernik Anton Ogriz, infanteristi Meglič Martin, Gaberšek Jakob, Gorjanc Lovrenc in Bric Ivan.

— Iz ljudskošolske službe. Namesto na dopustu se nahajajo učiteljice Frančiška Furlan pride kot suplentinja na ljudsko šolo v Šmartin (okraj Litija) absol. učiteljska kandidatinja Frančiška Ivancič. — Postojnski okrajni šolski svet je povelil definitivni učitelji Mariji Veselič vodstvo trirazrednice na Vrhpolju. — Na osemrazrednici v Lichtenthurnovem zavodu je

izstopila učiteljica Marija Rott, vstopila pa učiteljica sestra Jolanda Celar.

— Smrtna kosa. Umrl je pri Sv. Jurju ob Ščavnici Jurij Brumen, bivši večletni župan občine Sv. Jurij ob Ščavnici, brat ptujskega odvetnika dr. Brumna. — Umrl je v Mariboru posestnik Franc Kodela, v 55. letu starosti.

— Zaveden slovenski obrtnik. V mestu Wels na Gornjem Avstrijskem je dne 10. oktobra 1915 umrl krojaški mojster A. Gajšek, rodom spodnještajski Slovence. Svoje premoženje — četrti del obresti od 187.000 K — je določil za ustanove slovenskim obrtniškim vajencem iz Slov. Štajerija.

— Novi bankovci po 10 in 20 kron. Kakor poroča »Fremdenblatt«, dobimo tja enkrat poleti nove bankovce po 10 in 20 kron.

— Nakupovanje zlatov prepovedano. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Kdor bi kupoval ali prodajal brez dovoljenja finančnega ministrstva zlatnike v kronski veljavi za višjo kakor določeno ceno, ali kdor bi sodeloval ali posredoval pri taki kupčiji, bi se ga kaznovalo z denarno globo do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

— Umrla je v Zagrebu ga. Vekoslava Hassek, katera je zapustila vse svoje premoženje — 120.000 K — v dobrodelne namene.

— Težko se je poškodovala včeraj popoldne doma v skednju Marija Blas, 16 let stara posestnikova hči iz Tomačevega št. 26. Ko je šla na senik po seno, je nesreča hotela, da je padla ter priletela na »ključ« za poukanje sena, ki se ji je zadril v vso silo v spodnji životi. Prepeljali so jo takoj v dež. bolnišnico, kjer so ji konec ključa potom takojšnje operacije odstranili.

Vrnitev v Belgrad. Belgrajčani se vračajo vsak dan v svoj lepi Belgrad. Preteklo soboto se je vrnilo zopet več rodbin, med katerimi sta bila načelnik naučnega ministrstva Milivoje Popović in predsednik trgovskega sodišča dr. Subotić.

Veleizdajalska sodna obravnava v Banjaluki. Iz Banjaluke se poroča, da je bila zaključena veleizdajalska sodna obravnava pretekli četrtek proti 156 obtoženim Srbom. Obsodba se izreče pozneje. Banjaluka sodna obravnava se je pričela 3. novembra 1915 ter je trajala štiri mesece in pol, a predno bo obsodba izrečena, bo pretekel najbrže tudi še peti mesec. Branitelj obtoženih Srbov dr. Dimović je govoril 17 ur ter branil obtožence. Drugega branitelja dr. Andrića obrambni govor je trajal 27 ur in pol.

— Prepovedani pirhi. Z naredbo moravskega namestništva z dne 15. t. m. je prepovedano na Moravskem barvati jajca, prodajati ali pa z njimi kupčevati.

— Umrl je v Zadru trgovec Jovo Baljak, brat dalmatinskega državnega poslanca dr. Dušana Baljaka.

— Vsled žalosti, ker mu je umrla mati, se je na Dunaju obesil 48 let stari odvetnik dr. Ernst Feistel.

Prvi ženski izvožek v Pragi. V soboto 18. t. m. je položilo izpit izvožčka v Pragi neko 18 letno dekle s popolnim uspehom. Dekle je oblečeno v dolg, bel plašč in nosi klobuk.

Kaznovano navijanje cen. Z Dunaja se poroča: Trgovec Tobija Rothstein iz Brodov v Galiciji je prišel kakor begunec na Dunaj in je kupil 15 vagonov riža, od katerega je 4 vagone takoj naprej prodal, ne da bi ga bil videl in sicer za velik dobiček. Plačal je za 100 kilogramov 79 K, ali ko je bil riž v rokah konsumentov, je bil za dve tretjini dražji. Rothstein je bil zaradi navijanja cen tožen in obsojen na mesec dni strogega zapore in na denarno globo 10.000 K. V slučaju neiztrljivosti še na daljnih 6 mesecev ječe.

Laški pomagači — laška blamaža.

Iz Pariza se poroča »Frankfurter Zeitung« 18. t. m.: Pariško časopisje tolaži zadnje dni prebivalstvo s tem, da bodo začeli Italijani v svrhu razbremenitve francoske fronte s splošno ofenzivo proti Avstriji in da bo nastopilve lepo vreme pospešilo razvoj te italijanske ofenzive. Tako piše »Matin«: »Nemčija si ni upala vzeti vseh čet s svoje vzhodne fronte ter se je zato obrnila na Avstro-Ogrsko z zahtevo, da ji da na razpolago 150.000 mož ter primerno artiljerijo, ki naj bi se udeležovala na naši fronti. Avstrija, ki je bila načelno pripravljena zadostiti tej zahtevi, je začela za podjetje nemškega prestolonaslednika zbirati zahtevanih 150.000 mož. Našla jih je v garnizijah, ki imajo tačas sedeno Srbijo, v opazovalnih četah na rumunski meji in končno na italijanski fronti. Italijanska vlada, ki je vedela za te odredbe, je smatrala za svojo dolžnost, da prepreči ta transport. Sklenila je — ne da bi jo bili mi za to prosili — v popolnem soglasju s Cadornom, na soški fronti preiti k ofenzivi med Gorico in moriem. Ta

ofenziva je sedaj že dva dni v teku itd. (Čudno je, kako dobro je poučen »Matin« o vojaških odnosajih med Nemčijo in Avstro-Ogrsko. Gotovo je dobil svoje informacije po svoji posebni žici, s katero se je že v mirnih dneh proslavil! O. F. Z.) Podobno naglašajo »Temps« posebni pomen dejstva, da pride general Cadorna ta teden sam v Pariz, da se udeleži vojnega sveta entente. To potovanje potrjuje značaj vedno tesnejšega francosko-italijanskega sodelovanja in voljo na obeh straneh, da se vojaške operacije čimdalje tesneje zvežejo.

Naš odgovor na tako pisarenje so nasprotniki že dobili: Italijani so dobili pri Tolminu batine in so pokazali pete.

Ljubljanske novice.

Ij Skušnja za ženski pevski zbor bo danes pri »Ljubljani« (Jurčičev trg št. 3, II. nadstropje) točno ob pol 8. uri zvečer.

Ij Skušnja za moški pevski zbor bo jutri pri »Ljubljani« (Jurčičev trg št. 3, II. nadstropje) točno ob 8. uri zvečer. Gg. pevci, na množično svidenje!

Ij Za obiskovalce ljubljanskega Gradu. Vojaško poveljstvo ljubljanskega Gradu je dalo napraviti ob potih primerne koške, kamor je odlagati papir, pomarančine lupine in slične stvari, da se ne ponesnažijo klopi, pota, travniki in grmičevje. Občinstvo se opozarja na to napravo s pozivom, da se je poslužuje in da s primerno pažnjo varuje te koške.

Ij Umrlji so v Ljubljani: Helena Čuk, gostja, 90 let. — Marija Slapnik, hči posestnika, 18 mesecev. — Marija Gašparič, hiralca, 85 let. — Stanislav Golob, sin železniškega uslužbenca, 4 mesece. — Jera Krek, mestna uboga, 75 let. — Marija Marinka, zasebnica, 80 let. — Josip Slobec, rejenc, 2 mesece in pol. — Ivan Janežič, klepar, 30 let. — Anton Hrovat, rudar, 27 let. — Alojzija Višner, hči finančnega oficijanta, 7 let. — Helena Šešek, zasebnica, 75 let. — Vinko Čepon, delavec, 17 let. — Mate Andražija, trenski vojak. — Vinko Čermak, skladiščnik, 43 let.

Ij V pokoj stopi ravnatelj nemške gimnazije g. Pucsko.

Ij Samoumor. V soboto ponoči se je po Poljskem nasipu sprehajala neka mestno oblečena ženska, ki je govorila slovensko ter imela na glavi klobuk z novejim peresom. Nenadoma pa skoči v Ljubljano ter izgine med valovjem. Kdo je bila in kaj jo je prignalo v smrt, nam ni znano.

Ij Padla je z okna prvega nadstropja v Gorjupovi hiši na Rimski cesti 35letna postrežnica Frančiška Križaj iz Križevniške ulice št. 7 na tlak, ko je omivala okna. K sreči si ni zlomila nobenega uda, a si je močno pretresla cel život ter so jo morali prepeljati v dež. bolnišnico.

Ij Pozor! Trgovci in občinstvo, ki prodajajo, odnosno kupujejo sladkor v škatuljah po 5 kg, se opozarjajo, da se sme vzeti odnosno oddati le za 4 kg 75 dkg odrezkov od sladkornih nakaznic. Toliko namreč tehta čista teža sladkorja, drugo je pa papir. Običajnih cen ovojev (škatelj) to ne tangira nič.

Ij Pozor! Trgovci in obrtniki se še enkrat opozarjajo, da kdor ne prinese mestnemu magistratu naznanila za kavo vsaj jutri dne 23. t. m., bode kaznovan najmanj na 50 K globe. Naznanilo je prinesiti če ima stranka kaj kave v zalogi ali pa nič.

Primorske novice.

Polja in dela se jim hoče. Slovenski begunci v Brucku o. L. pišejo, da si silno žele nazaj na slovensko zemljo, na poljsko delo. In to moški in ženske brez razlike. Ob poljskem delu so se rodili, zrasli in živeli, to je tudi njihov bodoči poklic. Vse drugo je zanje postranskega pomena. Njihova edina želja je: ven iz barak k delu na polje! Ali se jim res ne more uresničiti te želje?

Umrl je po daljši bolezni v Gorici v svoji hiši 67letni višji arhitekt Aleksander Pich, v mestu precej znan mož.

Župansivo Podgora pri Rihembergu se pristrčno zahvaljuje vsem onim županstvom, ki na njegovo prošnjo preskrbujejo in dele živila iz splošne aprovizacije našim nesrečnim beguncom ob bojni črti. Prav posebna hvala gospodu grofu Dandiniju v Gorici. — Vsem skupaj priporočamo bedne begunce še znanprej, tiste pa, ki še do danes niso imeli ozira nanje, prosimo, naj se jih usmili vsaj v bodoče. Županstvo v Podgori.

Umrla je v Kamniku 18. t. m. hčerka Betty gospoda dvornega svetnika v pok. markija Gozani, ki se je ob začetku vojne z Italijo preselil iz Goriškega v Kamnik.

Vojno zavarovanje na Goriškem. S 1. marcem je bilo uvedeno »Vojno zavarovanje«.

vanje» tudi na Goriškem. Sedaj se organizira tolminski in goriški okraj. V kratkem se ta občekoristna naprava, ki je za naše ljudstvo velikanskega pomena, raztegne tudi na sežanski okraj. Posebno je dolžnost tistih, ki imajo državno podporo, da zavarujejo svoje, ki so v vojaški službi. Za črnovojnike plačajo za vsake 1000 K 45 K, za rezerviste in vojne ujetnike 70 K, in to lahko v petih mesečnih obrokih potom c. kr. davčnih uradov, ki utrjujejo dotične obroke od podpore. Čast. duhovščina, slavna županstva, kakor tudi učiteljsko naj nagovarjajo ljudstvo, da brez izjeme pristopi temu zavarovanju. Okr. urad za Goriško se nahaja začasno v Postojni, a gg. zastopniki so že nastavljeni po vseh občinah. Vojno zavarovanje je doslej, v kratkem času, izplačalo nad 3 milijone K vdovam in sirotam zavarovanih vojakov.

Vojno zavarovanje je po Vipavskem na dnevnem redu. Za Rihemberg in okolico deluje kot zastopnik nadučitelj Rihard Gorjup.

Skrbite za prešičerejo! Na Goriškem primanjkuje občutno za prešičerejo mladicev. Ljudje stikajo vsepovsod za njimi, toda ni jih dobiti. In vendar je to za naše ljudstvo v teh težkih časih vitalnega pomena. Pomlad se bliža, velikonoč je tu, a svinjaki leže prazni. Ali bi jih ne bilo mogoče pravočasno importirati iz zaledja? Treba pa je vso zadevo organizirati in energično vzeti v roke. In zopet bi bil za to deželni odbor poklican.

Še nekaj podatkov k poročilu o hudodelcu. V kolikor sem izvedel podrobnosti moram poročati, da govori drugo poročilo, da se je Jurežev ustrelil samo enkrat in sicer v čelo. Ko mu je orožnik baje dejal, da se je slabo zadel, mu je ta menda odgovoril, da bi bil popravljen, če bi bilo časa. Pravijo, da je priznal, da je on zakrivil strašno tragedijo pred par meseci. Potem da je celo gledal z bližnjega griča požar in prizor, ko so vlačili mrtvece iz pogorišča. Ljudje govorijo s skrajnim ogorčenjem o njem in ni je kazni, ki bi mogla maščevati tiste nedolžne žrtve. Umrl je menda v petek ponoči (?) dne 17. t. m., nato so ga prepeljali v mrtvašnico, pokopali pa so ga v soboto zjutraj. To je poročilo, v kolikor ljudje pripovedujejo.

— Fric.

Iz oprtaljske okolice. Pri nas je tudi že se spomladansko. Mandoli so že zdavna odveteli. Grmicevje je zdaj najbolj okrašeno. Vse, kar more, dela po vinogradih, velja cepiti trte! Naš »Grad« je seveda tudi eden med tistimi po Istri, da ima par ničvrednih eksistenc, ki so jo potegnile čez mejo, v deželo, kamor je vedno hrepenelo njih srce in duša. Med temi sta dva sinova bivšega občinskega tajnika, ki je tudi že od začetka italijanske vojske nekam pobegnil. Lani so z vso slovesnostjo pokopavali njegovega sina, ki je bil zaposlen pri »Piccolo«. Pogreb je bil civilen, ker se ni maral izpovedati. Najzanimivejše je bilo, da se je celo šolska mladina italijanske ljudske šole udeležila korporativno tega pogreba. Barve na krsti so bile italijanske. Igrala je »meščanska godba«, tista, ki je nastopala tudi ob procesiji sv. Rešnjega Telesa in o veliki noči. To poglavje je najžalostnejše v isterski preteklosti! Okolica, vsa hrvaška, je morala plačevati te bande, ki so potem, ko so bile volitve, igrale na čast in slavo italijanskim kandidatom! Kaj so vse počeli vrli »patrijoti« z našim ubogim ljudstvom. Dolžili so ga veleizdajstva in prerokovali, da bodo v kratkem naše Ciril-metodove šole zaprte in razrušene, da ne bo ostal kamen na kamnu! In zdaj? Obe šoli v župi sta vsaki dan polni naših ljubih ubogih otročičev, med tem ko služi bivša »Leg« za skladišče sena. V cerkvi čujemo zdaj tudi pri deveti maši pridigo v hrvaščini. Prej bi bili duhovna malone pobili s kamenjem, ako bi bil kaj takega poskušal. Za cerkev pa se ne brigajo, a komandirati hočejo notri! Živeli bi seveda vsi od cerkve. Ljubi sv. Jurij, ako bi ne bilo straže, kdaj bi ti bil ta narod že konja prodal!

Vino so Vipavci že po večini prodali. Tisti, ki ga še imajo, ga prodajajo po 160 K hektoliter. Za gostilne je določilo goriško okrajno glavarstvo maksimalno ceno 2 K za liter.

Igrajo se s patroni. Koliko nesreč se je že prigodilo na Goriškem in drugod, ko otroci manevrirajo z naboji, ročnimi granatami in neeksplozirajočimi laškimi izstrelki, kot da bi se igrali s krompirjem. Osemletni Ličen iz Rihemberga je tudi prišel do nabojev, iztresel iz njih smodnik in ga zažigal. Toda imel je smolo, osmodilo ga je po vsem obrazu, tako da nekaj dni ni nič videl in so bile v nevarnosti oči. Sedaj obljublja, da ne bo nikoli več kaj takega storil.

Iz ruskega ujetništva se je oglašil četovodja Stanko Kodrič iz Rihemberga, vas Cvetraž. Imeli so ga za mrtvega, skoraj leto dni ni bilo o njem nobene vesti. Njegovi tovariši so pripovedovali, da so ga videli umirajočega, težko ranjenega itd. Sedaj se je pa oglašil. Zopet nov dokaz, kako malo je dati vere izpovedbam različnih očividcev.

Pogrešane družine. Jožef Šavli, Eisenfabrik Donawitz b. Leoben, išče svojega brata Franca Šavli iz Ladri št. 2 pri Kobaridu. — Ivan Uršič, L. E. S. Z. Sežana 157, prosi obvestil o svoji družini z Idriškega št. 31 pri Kobaridu p. d. Laman, in o bratu Anreju Uršič z Mlinskega št. 6.

Pogrešani vojaki. Jožef Pahor iz Novevasi pri Opatjemselu na Primorskem išče svojega brata Franca Pahor, ki se pogreša od 1. novembra 1914. Služil je pri 7. lovskem bataljonu, I. stotnija M. G. A. v Galiciji. — Katarina Pahor iz Novevasi pri Opatjemselu, sedaj bivajoča: Jenšovice, P. Chroustovice na Češkem, išče svojega brata Janeza Pahor, Sapeur-Baon 4/3; pogreša se od 20. junija 1915, Služil je v Galiciji.

— **Najden denar.** Neka oseba iz Prvačine je našla nekaj denarja med Dornbergom in Prvačino ter ga želi vrniti gospodaru.

Duhovni Pastir 1916.

Razmere so nanesele, da sem letošnje številke Duhovnega Pastirja pazno prebral. Pri tem sem se prepričal, da je tudi naš Duhovni Pastir deležen hvalevrednega napredka, ki se v zadnjih letih opaža na homiletičnem polju. Med prispevki starejših sodelavcev se najbolj odlikujejo temeljite, živahne in misli bogate misijonske pridige P. Hugolina Sattnerja. Zlasti pa sta vredna pozornosti dva novejša sodelavca, župnika F. Umnik in Ksaver Meško. F. Umnikovi postni govori se smejo prišteti med najboljše proizvode cerkvenega govornišva in bi bili tudi večjim narodom v čast. Naš znani pripovednik Ksaver Meško pa je s svojimi toplimi, prirsčnimi in zares izvirnimi govori dokazal, da ni samo umetnik, ampak tudi dober cerkveni govornik.

Duhovni Pastir ne gleda samo na to, da bi cerkvenim govornikom njihovo važno nalogo olajšal, ampak prinaša tudi gradiva za nadaljno izobrazbo in poglobitev. V zadnjih dveh letnikih je objavil dr. F. Ušeničnikovo »Homiletiko« in »Katehetiko«, letos pa objavlja temeljite in znanstveno popolnoma zanesljive liturgične članke izpod peresa istega pisatelja. Ti članki so važni ne samo za pastirstvo sploh, ampak tudi posebe za cerkveno govornišvo.

Želimo, da bi Duhovni Pastir v tej smeri svoje delo nadaljeval in še napredoval. Prinaša naj le dobre, izbrane cerkvene govore. Našim cerkvenim govornikom pa priporočamo, naj svoje glasilo podpirajo in ga smatrajo za svojo častno zadevo. Po njem bo namreč zgodovina sodila o vrednosti slovenskega duhovnega pastirstva in govornišva.

F. G.

Tek se vzbudi, če se pospeši menjavanje snovi. Kdor trpi vsled zaprtja, naj uporablja Fellerjeve prebavo pospešujoče, lagodno odvajajoče rabarbara-kroglice z zn. »Elza-kroglice«. 6 skatlic pošlje za 4 K 40 v poštne prosto lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr g. št. 285 (Hrvaška). Se jako hvali. 100.000 priznanje. (—ve—)

Zelo boste ustregli svojim dragim na bojišču ako naročite za nje

Slovenca

Na ta način jih boste najtočnejše seznanjali z dogodki v domovini in jim krajšali čas.

Učeei se mladini!

Kino Central

v deželnem gledališču

Da ugoti splošni želji, priredi »Kino Central« za učete se mladino v sredo 22. t. m. in v četrtek 23. t. m.

posebne poljubno znanstvene predstave.

Zanimivo tudi za drugo občinstvo.

Spored:

Amunsenova vožnja na južni tečaj.

Velik znanstveni film.

Poleg tega še: Porušena Gorica. — Najnovejše Mestrov in Eikovo vojno poročilo. — Vožnja po najzanimivejših alpskih železnicah. — Obisk v Pasteurjevem zavodu. — Jazbec. — Na Ortlerju — Izdelovanje porcelana. — Hydroplan. — Delo slonov. — Kuga in kako se je obraniti.

Začetek teh predstav točno ob 4. uri pop. in ob pol 6. uri zvečer. Vstopnina izredno znižana! Sedeži v ložah po 50 vin., ostali sedeži po 30 vinarjev.

Kino Central

Deželno gledališče

Danes v sredo in jutri v četrtek ob 7 in pol 9 uri zvečer:

I.

Najnovejše Mestrovje in Eikovo poročilo.

II.

BRODARJEVA TAJNOST.

Senzacijska drama v treh dejanjih. V glavni vlogi Anni Boas.

III.

OH TE ŽENSKES!

Veseloigra.

Služba

cerkvenika in organista

se razpisuje pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko Plača 600 K v denarju, pristo stanovanje. Posedstva, da se lahko redi ena krava. Zato do naša organist duhovniku meso od mesarja. Rokodelci imajo prednost. Oglasiti se je pisмено ali osebno pri župnem uradu p. Selce pri Škofji Loki.

ojepisec

zmožen slovenske in nemške pisave, se sprejme pri c. kr. notarju v Vipavi, kamor so nasloviti ponudbe z navedbo dosedanje prakse. (720)

Sprejme se

krojaški pomočnik

pri Martin Mahkota modni salon za gospode Ljubljana - Sp. Šiška.

Prillična hiša

se prodaja iz proste roke; gostilna in trafika v hiši. Rožna dolina pri Ljubljani, gostilna pri Čuhu.

Prodaj

vilo

v nekem trgu na Štajerskem, blizu kolodvora. Nova, moderna stavba. 4 sobe, (parket) kuhinja, kopalnica, lepe kleti, elektr. luč, vodovod. Zraven je vrt. Le resni reflektant naj se obrne pod »Dom 1916/651« na upr. tega lista.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in živo gasi se si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, vijenjeec. Ta pijača se lahko poleti z živila hladna, pozimi pa vroča mesto rum in žganja. Skaziti se ne mora. Snovi z naravnim navdušenjem stanejo K 5.50 franko po povzetju. Na 5 takih porcij dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in ne upijani, vsled česar ne izgube nič na svoji delazmožnosti.

Jan Grolich, drogerija »Pri angelu«, Brno 643, Morava.

2599

Zahvala.

Vsem udeležencem, ki so dne 19. marca t. l. spremlili gospo

Josipino Petrovčič rojeno Kalister

k zadnjemu počitku, posebno pa cenjenemu uradništvu vojno-žitnega prometnega zavoda, raznim gg. iz Katoliške tiskarne ter darovalcem vencev se izreka tem potom najglobokejša zahvala.

Zaljubljeni ostali.

730

Revizija žrebanj

pod jamstvom za vse srečke od njih početka kakor tudi za poznejšo zaznambo. Pritožbina K 1.— pri banki S. FISCHER, Dunaj, IX. 286 Währingerstr. 41.

LOKAL

pripraven za prodajalno ali vinsko klet se odda s 1. majnikom v Selenburgovi ulici št. 6. Vpraša se istotam pri gosp. Boca.

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbir

površnih jopic

za dame in deklice.

„Pri Škofu“.

Pred Škofijo št. 3, Lingarjeva in Medarska ulica.

Podružnica tvrde R. MIKLAUC.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg a K 48.—.

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84.— in zmlete a K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53.— za 100 kg brez vreč.

Krvno klajo, drobno in debelozrnato v vrečah po 50 kg po 48.— za 100 kg, (vreča všteta).

Tudi konopljene in raprove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena za jaro pšenico, ječmen, rž, oves, ajdo, fižol, semenski krompir, domačo in nemško deteljo, grašico in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike v smislu medsebojnega tozadavnega dogovora oddajala Kmetijska družba

Kmetovalci! Prosimo si od Gospodarske zveze kajlita, kaljevo sol, 8% kaljev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— a 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13.20 K a 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Išče se v dobro hišo k majhnim otrokom vsestransko zanesljiva in vsaj nekoliko izobražena

pestunja

katera ima veselje pa tudi potrpljenje z otroci in bi jih imela na skrbi tudi po noči. Plača 24 kron mesečno. — Ponude do 25. t. m. Marija Lužar, posredovalka služb v Kranju.

Dekleta

vajena poljskih del dobe službe na deželi.

Tvrđka
Gričar & Mejač
Ljubljana
 Prešernova ulica št. 9

priporoča za **spomlad in poletje**

svojo dobro sortirano zalogo

oblek za gospode in dečke,

ter mične **novosti**

v konfekciji

za dame in deklice.

PREMOG

najboljše kakovosti
 po dnevnih cenah
 na ugonu ali vozove.

F. & A. UHER
 Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 4. —

Sprejme se za takojšnji nastop izurjena

prodajalka

v špecerjski in manufakturni stroki
 krščanskega mišljenja in z dobrimi spri-
 čevaji. Pismene ponudbe na tvrđko
 „Konsumno društvo“ v Dol. Logatecu.

Šartljeva moka

brez vsakih kart!

Samo pri meni se dobi fina
 šartljeva moka, znamka

Samo en zavitek rabite za en
 šartelj, brez da bi potrebovali
 kaj sladkorja, kvasa ali drugih
 reči. — En zavitek stane samo

Po pošti se pošilja samo po
 povzetju in najmanj 3 zavitke.

Ce se pošlje denar naprej, se
 ovoj ne zaračuna. Pojasnila o
 uporabi se prilože. — Naročite
 obratno pri razpošiljalnici šartljeve moke
 znamka „HASIN“

Ivan Urek, Ljubljana

691 Mestni trg 13, Pod Traučo,
 (prej v Borovljah na Koroškem).

Prodajalec in prodajalka

se sprejmeta takoj pri

A. Persche, Ljubljana,

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah

Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od tr-
 govcev. — Posredovalci se iščejo proti
 dobremu plačilu. 2426

SLUGA

za modno trgovino se sprejme takoj
 pri tvrđki

BENEDIKT & Co., LJUBLJANA

PREMOG več vrst,
DRVA trda in mehka

dostavlja po zmernih cenah na dom in
 v vsaki množini

Richter & Ko.

Ljubljana, Trnovska ulica 25.

Marija Tičar

Ljubljana

Sv. Petra cesta 26

Selenburgova ulica 1

nasproti kazine

Prva specialna trgovina
 umetniških, vojnih
 pokrajinskih in drugih
razglednic.

Priznano največja izbira na
 drobno in debelo.

Krasni albumi za umetniške razglednice pravkar došli.

375

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina
 pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice,
 snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in
 spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja,
 javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem
 leta 1914. K 173.490.838—
 Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.752.022-76
 V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje,
 naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in
 poštne prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

St. 3680

717

Razglas

glede oddaje mestnega lova v zakup.

V smislu sklepa magistratnega gremija se bode dne 28. marca 1916 ob
 10 uri dopoldne pri podpisnem mestnem magistratu (v posvetovalnici) potom
 javne dražbe oddal v zakup lov mestne občine ljubljanske, h kateremu spada
 tudi pravica spodnjeišenskega lova, za petletno dobo, in sicer od 1. julija 1916
 do 30. junija 1921. Izključna cena za letno zakupnino znaša 1200 K.

K tej dražbi se vabijo prijatelji lova z dostavkom, da so dražbeni, ozi-
 romo zakupni pogoji v gospodarskem uradu mestnega magistrata ob navadnih
 uradnih urah na vpogled.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 14. marca 1916.

Specialni oddelek platna

v trgovini

A. Šarc lastnica Jadviga Šarc

Ljubljana

Selenburgova ulica 5

nudi se priložnost k dobremu in cenemu nakupu

rjuh
 brisalk
 brisač
 prtov
 prtičev
 šifon

srajce
 hlače
 spalne srajce
 spalne jopice
 spodnja krila
 nogavice

odejnih rjuh
 blazin
 pernatih blazin
 pernic
 žepnih rut
 platna

Svčarska vezeniua.

Perilo za gospode se izdeluje po meri.

Tovarna Čevljev Tržič, Gorenjsko

PETER KOZINA & Co

Breg. LJUBLJANA

nasproti
 Sv. Jakoba Mostu.

PRODAJA NA
 DEBELO IN DROBNO

**ZAHTEVAJTE
 CENIKE!**

Prekupcem
 priporoča se
 izbira in nakup
 na zalogi

**Moderne oblike!
 Solidni izdelki!**

